

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av det strategiska partnerskapsavtalet som upprättats mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Kanada, å andra sidan och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner det i oktober 2016 undertecknade strategiska partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Kanada, å andra sidan, samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Det strategiska partnerskapsavtalet med Kanada är till sin karaktär ett blandat avtal som både innehåller bestämmelser som hör till medlemsstaternas behörighet och bestämmelser som hör till Europeiska unionens behörighet. Avtalet utgör grunden för alla sektorsavtal och skapar en sådan stabil rättslig grund för förbindelserna mellan Europeiska unionen och Kanada som hittills inte har funnits.

Avtalet är ett övergripande samarbetsavtal som fastställer formerna för samarbetet och dialogen. Där behandlas flera sektorer på en relativt allmän nivå. Avtalet reflekterar Europeiska unionens och Kanadas gemensamma värden och parterna kommer där överens om samarbete som bland annat rör internationell fred och säkerhet, främjande av mänskliga rättigheter, hållbar utveckling, rättsligt samarbete och politisk dialog. Avtalet inbegriper också skyldigheter som är centrala för Europeiska unionens utrikespolitik, bland annat allmänna åtaganden om mänskliga rättigheter, demokratiska principer och respekt för rättsstatsprincipen, förhindrande av spridning av massförstörelsevapen och bekämpning av terrorism.

Avtalet avses träda i kraft den första dagen i månaden efter den dag den senare parten har meddelat den andra parten att de nationella förfarandena för godkännande av avtalet har slutförts. Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING	4
2 NULÄGE	4
2.1 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Europeiska unionen och Kanada	4
2.2 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Finland och Kanada	5
2.3 Bedömning av nuläget	5
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	6
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
4.1 Ekonomiska konsekvenser	6
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	6
4.3 Konsekvenser för miljön	6
4.4 Samhälleliga konsekvenser	7
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	7
5.1 Beredningen inom Europeiska unionen	7
5.2 Den nationella beredningen	7
DETALJMOTIVERING	9
1 ÖVERENSKOMMELSENS INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND	9
2 LAGFÖRSLAG	15
3 IKRAFTTRÄDANDE	15
4 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE SAMT BEHANDLINGSORDNING	15
4.1 Behovet av riksdagens samtycke	15
Avtalsvillkor som hör till området för lagstiftningen	16
4.2 Behandlingsordning	17
LAGFÖRSLAG	19

RP 90/2017 rd

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det strategiska partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Kanada, å andra sidan	19
FÖRDRAGSTEXT	20

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Den 8 december 2010 bemyndigade Europeiska unionens (EU) råd kommissionen att förhandla om ett strategiskt partnerskapsavtal (Strategic Partnership Agreement, SPA) med Kanada. Då talade man om ett ramavtal. Det hade blivit aktuellt att förhandla om ett avtal, eftersom ramavtalet om ekonomiskt samarbete från 1976 som legat till grund för samarbetet inte längre svarade mot samarbetsbehoven. Sedan 1976 har EU och Kanada ingått flera sektorsavtal, men det har inte funnits något särskilt, övergripande och bindande avtal om samarbete.

Det strategiska partnerskapsavtalet med Kanada är ett övergripande blandat avtal där både EU och dess medlemsstater är parter. Avtalet gör samarbetet mellan EU och Kanada betydligt intensivare inom olika sektorer och en allt bredare dialog med Kanada möjlig. Avtalet reflekterar EU:s och Kanadas gemensamma värden och syftar till att stärka partnerskapet på flera politikområden, däribland mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, demokrati, internationell fred och säkerhet, aktiv multilateralitet och hållbar utveckling. Avtalet stärker den politiska dialogen och genom avtalet inrättas en gemensam ministerkommitté och en gemensam samarbetskommitté i syfte att övervaka utvecklingen av de strategiska förbindelserna mellan parterna. Avtalet kommer att stärka samarbetet mellan parterna både bilateralt och på multilaterala arenor. Avtalet är inte ett handelsavtal, men innehåller också ett avsnitt om handelssamarbete. En ambition med partnerskapsavtalet är att också främja kontakterna på personnivå mellan EU och Kanada. Avtalet motsvarar till sitt huvudsakliga innehåll till stora delar de ramavtal EU tidigare har ingått.

Parallellt med partnerskapsavtalet fördes förhandlingar om ett övergripande avtal om ekonomi och handel mellan Kanada, å ena sidan, och Europeiska unionen och dess medlemsstater, å andra sidan (Comprehensive Economic and Trade Agreement, Ceta) och dessa avtal bildar tillsammans en institutionell helhet.

Partnerskapsavtalet innehåller de politiska standardklausulerna om de mänskliga rättigheterna, förhindrande av spridning av massförstörelsevapen, handelsvapen och lätta vapen, Internationella brottmålsdomstolen och bekämpning av terrorism. Respekt för demokratiska principer och de mänskliga rättigheterna samt iakttagande av internationella förpliktelser om förhindrande av spridning av massförstörelsevapen är väsentliga delar (essential element) av avtalet. Överträdelser av avtalets väsentliga delar tolkas som ett särskilt brådskande fall som i sista hand gör det möjligt att avbryta tillämpningen av avtalet.

Avtalet med Kanada kan uppskattas stärka växelverkan och det konkreta samarbetet mellan EU och Kanada på flera delområden. Avtalet stärker EU:s betydelse i Kanada.

2 Nuläge

2.1 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Europeiska unionen och Kanada

Förbindelserna mellan EU och Kanada inleddes formellt 1976 genom avtalet om ekonomiskt samarbete (Framework Agreement for commercial and economic cooperation between the European Communities and Canada, då EU var Europeiska ekonomiska gemenskapen). Samarbetet har uppdaterats till innehållet genom den transatlantiska förklaringen från 1990, (Declaration on Transatlantic Relations), den gemensamma politiska förklaringen från 1996 (Joint Political Declaration and Action Plan) och partnerskapsagendan från 2004 (EU–Canada

Partnership Agenda). Det nya strategiska partnerskapsavtalet ska ersätta det nämnda ekonomiska samarbetsavtalet. Parallellt med partnerskapsavtalet fördes förhandlingar om ett övergripande avtal om ekonomi och handel mellan Kanada och EU som undertecknades i oktober 2016.

Före förhandlingarna om partnerskapsavtalet hade EU och Kanada förhandlat fram ett flertal samarbetsavtal inom olika sektorer. De tidigare avtalen har bland annat handlat om krishantering, utbildning, civil luftfart och samarbete inom vetenskapsområdet.

Kanada har stor kommersiell betydelse för EU. Kanada är EU:s tionde största handelspartner och värdet på EU:s export till Kanada uppgick 2016 till 35 miljarder euro. EU är Kanadas näst största handelspartner och värdet på Kanadas export till EU-området uppgick 2016 till 29 miljarder euro. Det strategiska partnerskapsavtalet tillsammans med det övergripande avtalet om ekonomi och handel skapar ramar för närmare ekonomiska och politiska förbindelser.

2.2 Avtals- och handelsförbindelserna mellan Finland och Kanada

Finland och Kanada har flera gällande avtal, bland annat avtalet för att undvika dubbelbeskattning och förhindra kringgående av skatt beträffande skatter på inkomst (FördrS 1-2/2007), avtalet om samproduktion inom film och television (FördrS 24/1999), avtalet om luftfarten mellan de båda ländernas territorier samt om transitotrafiken genom dem (FördrS 16/1992), överenskommelsen om anställning av familjemedlemmar till tjänstemän i den ena staten i tjänsteuppdrag i den andra staten (FördrS 12/1989) och överenskommelsen om utlämning på grund av brott (FördrS 6/1985).

År 2016 uppgick värdet av Finlands export till Kanada till 401 miljoner euro och importen från Kanada till Finland till 437 miljoner euro.

2.3 Bedömning av nuläget

Grunden för samarbetet utgörs för EU och Kanada gemensamma värderingarna såsom respekten för de demokratiska principerna och grundläggande rättigheterna, försvaret av de mänskliga rättigheterna, frihandel och framhållande av multilateralitet. Kanada är en nära partner till EU, både bilateralt och på internationella forum. Förbindelserna mellan EU och Kanada inleddes formellt 1976 genom ramavtalet om ekonomiskt samarbete. Förbindelserna har utvecklats från att ha varit rent kommersiella och ekonomiska i en mera strategisk och övergripande riktning, vilket det nya partnerskapsavtalet återspeglar. Avtalet återspeglar också den europeiska integrationens utveckling sedan det ekonomiska samarbetsavtalet ingicks. Partnerskapsavtalet tillsammans med det övergripande avtalet om ekonomi och handel är en naturlig fortsättning på det nära förhållandet mellan EU och Kanada som bygger på gemensamma värden och avtalet öppnar nu för en ny aktiv fas i förhållandet.

EU och Kanada har haft ett nära samarbete i samband med internationella utmaningar, såsom klimatförändringen, främjande av mänskliga rättigheter och svar på konflikter. Kanada har deltagit i unionens krishanterings- och valobservationsinsatser. EU och Kanada har fört sektorsvisa dialoger inom flera delområden, om energi, miljö och säkerhet. EU och Kanada har nära relationer inom vetenskap, forskning och kultur. Europaparlamentarikerna och de kanadensiska parlamentarikerna sammanstrålar regelbundet. Partnerskapsavtalet förväntas skapa mera täckande förutsättningar än hittills för ett ökat samarbete mellan parterna, inte endast i dessa frågor utan också inom andra delområden.

Kanada stöder partnerskapsavtalet och bedömer att det förbättrar samarbetsförutsättningarna med EU och dess medlemsländer. Kanada har åtagit sig att övergripande fördjupa samarbetet med EU och bedömer att avtalet förbättrar samarbetsförutsättningarna bland annat i miljöfrågor, frågor kring internationell fred och säkerhet, migration och bekämpning av terrorism.

Avtalet lägger också grunden för ett utvidgat samarbete mellan Finland och Kanada.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Det strategiska partnerskapsavtalet med Kanada täcker ett brett spektrum av sektorer och syftar till att utveckla samarbetet på flera områden. Bestämmelserna i avtalet omfattar samarbete bland annat i samband med mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, demokrati och rättsstatsprincipen, internationell fred och säkerhet samt effektiv multilateralitet, ekonomisk utveckling och hållbar utveckling, såväl som till rättvisa, frihet och säkerhet.

Genom avtalet inrättas en gemensam ministerkommitté som ska sammanträda årligen eller under gemensamt överenskomna tider och en gemensam samarbetskommitté som består av högre tjänstemän. Under den gemensamma samarbetskommittén inrättas underkommittéer som ska bistå kommittén i dess arbete.

Propositionen syftar till att inhämta riksdagens godkännande för avtalet. Propositionen innehåller också ett förslag till så kallad blankettlag, genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Avtalet har inga direkta konsekvenser för statsbudgeten. Avtalet syftar till närmare politiska relationer mellan EU och Kanada och djupare samarbete inom flera olika delområden.

Avtalet omfattar inte huvudsakligen kommersiellt och ekonomiskt samarbete, det avtalas inom ramen för Ceta. Avtalet kan dock ha positiva indirekta ekonomiska konsekvenser till följd av ett närmare samarbete.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Avtalet har inga direkta konsekvenser för myndigheterna. De uppgifter som de genom avtalet inrättade gemensamma ministerkommitténs och gemensamma samarbetskommitténs möten ger upphov till kan i enlighet med normal praxis skötas med nuvarande personal.

4.3 Konsekvenser för miljön

Propositionen har inga direkta konsekvenser för miljön. Ett ökat samarbete kan dock få positiva indirekta konsekvenser. Miljöskyddet är en fråga som parterna anser mycket viktig och samarbetet på det området ska utvecklas genom ett avtal. I enlighet med avtalet syftar samarbetet till att främja en ekonomisk utveckling och ansvarsfull användning av resurser förenliga med en hållbar utveckling. I avtalet erkänns hotet från klimatförändringen och behovet av att utan dröjsmål vidta extra åtgärder för att minska utsläppen.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Ambitionen är att partnerskapsavtalet ska främja politisk dialog mellan parterna och fördjupa samarbetet utifrån gemensamma värden. Avtalet syftar till att främja samarbetet mellan parterna på flera olika områden och få till stånd positiva samhällseffekter i EU och i Kanada. I avtalet förbinder sig parterna till gemensamma principer för att främja demokrati och mänskliga rättigheter, förhindra spridningen av massförstörelsevapen och bekämpa terrorism. Avtalet kan bedömas ha positiv betydelse med avseende på dessa mål.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningen inom Europeiska unionen

Den 8 december 2010 bemyndigade Europeiska unionens råd kommissionen att förhandla om ett strategiskt partnerskapsavtal (Strategic Partnership Agreement, SPA) med Kanada. Parallellt med partnerskapsavtalet fördes förhandlingar om det övergripande avtalet om ekonomi och handel mellan Kanada, å ena sidan, och Europeiska unionen, och dess medlemsstater, å andra sidan (Comprehensive Economic and Trade Agreement, Ceta) som började förhandlas i juni 2009.

Förhandlingarna om ett nytt strategiskt partnerskapsavtal inleddes i Ottawa den 27 september 2011. Förhandlingarna fördes i början under namnet ramavtal. Sammantaget fördes det 18 förhandlingsomgångar. Förhandlingarna kunde slutföras den 6 maj 2014.

Avtalsförhandlingarna bereddes på reguljär basis i EU:s arbetsgrupp för transatlantiska förbindelser och i de ständiga representanternas kommitté. Avtalet paraferades i Ottawa den 8 september 2014 och undertecknades vid toppmötet mellan EU och Kanada i Bryssel den 30 oktober 2016.

Efter att avtalet har undertecknats ska det godkännas av varje medlemsstat, i EU och av Kanada. Rådet godkänner avtalet för unionens del. Europaparlamentet gav avtalet sitt godkännande den 15 februari 2017.

5.2 Den nationella beredningen

Utrikesministeriet har berett ärendet i samarbete med olika ministerier. Avtalsförhandlingarna och avtalstexten har behandlats i sektionen för yttre förbindelser. Riksdagen informerades om förhandlingsmandatet den 10 november 2010 med en E-skrivelse (E 97/2010 rd). Riksdagen informerades ytterligare om förhandlingarna med en U-skrivelse (U 77/2011 rd) den 12 januari 2012 och med kompletterande U-skrivelser den 18 januari 2012 och den 3 juni 2014. Stora utskottet instämde i överensstämmelse med utrikesutskottets ställningstagande i statsrådets ståndpunkt (StoUX 5/2012 rd). Våren 2014 inhämtades under förhandlingarnas gång ett utlåtande om avtalsutkastet av Ålands landskapsregering.

Regeringens proposition har beretts vid utrikesministeriet. Propositionen har sänts på remiss till arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, statsrådets kansli och Ålands lagting. Finansministeriet, inrikesministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet och Ålands lagting lämnade in remissyttranden. De kommentarer som kom in från inrikesministeriet och Ålands lagting har beaktats i regeringens proposition. De övriga remissinstanserna hade inget att anmärka.

DETALJMOTIVERING

1 Överenskommelsens innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Ingress. I avtalsingressen bekräftar parterna den betydelse de fäster vid de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna enligt den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. I ingressen har också andra centrala principer och områden för samarbetet skrivits in, såsom den långvariga traditionen av samarbete för att främja internationella principer om fred och säkerhet samt rättsstatsprincipen, beslutsamheten att bekämpa terrorism och organiserad brottslighet, åtagandet att minska fattigdomen, stimulera ekonomisk tillväxt för alla och bistå utvecklingsländerna samt önskan att främja hållbar utveckling, i dess ekonomiska, sociala och miljörelaterade dimensioner. I ingressen åtar sig parterna också att skydda och främja mångfalden av kulturyttringar och erkänner den viktiga roll som multilaterala organisationer kan ha för att svara mot globala utmaningar. Parterna bekräftar sitt strategiska partnerskap och sin beslutsamhet att stärka och förbättra sitt förhållande på grundval av ömsesidig respekt och dialog.

AVDELNING I GRUNDVAL FÖR SAMARBETET

Artikel 1. Allmänna principer. I artikeln uttrycker parterna sitt stöd för de gemensamma principer som kommer till uttryck i Förenta nationernas stadga och konstaterar att de ska sträva efter att öka samstämmigheten vid utvecklingen av sitt samarbete på olika nivåer. Parterna ska genomföra avtalet grundat på gemensamma värderingar, principerna om dialog, ömsesidig respekt, jämlikt partnerskap, multilateralism, samförstånd och respekt för internationell rätt.

AVDELNING II MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, GRUNDLÄGGANDE FRIHETER, DEMOKRATI, RÄTTSSTATSPRINCIPEN

Artikel 2. Att upprätthålla och utveckla demokratiska principer, mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Respekt för de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna utgör en väsentlig del av avtalet. Parterna ska sträva efter att upprätthålla dessa rättigheter och principer och uppmuntra andra stater att iaktta dem. I artikeln åtar sig parterna att främja demokrati och att informera den andra parten om valobservatörsuppdrag. I artikeln erkänns betydelsen av rättsstatsprincipen.

AVDELNING III INTERNATIONELL FRED OCH SÄKERHET OCH EFFEKTIV MULTILATERALISM

Artikel 3. Massförstörelsevapen. Parterna är överens om att till fullo iaktta och fullgöra sina skyldigheter enligt internationella nedrustnings- och icke-spridningsavtal samt enligt FN:s säkerhetsråds resolutioner. Dessutom ska parterna fortsätta att på lämpligt sätt samarbeta till stöd för insatser för icke-spridning genom deltagande i de exportkontrollsystem som båda är parter i. Denna bestämmelse har definierats som en väsentlig del av avtalet.

Parterna ska samarbeta och bidra till kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att vid behov ratificera eller ansluta sig till relevanta internationella avtal och fullt ut genomföra alla skyldigheter enligt dessa avtal i vilka de är parter. Parterna förbinder sig att upprätta ett effektivt system för nationell exportkontroll, bland annat genom kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden, effektiva sanktioner vid överträdelser av exportkontroller och bekämpning av spridning av kemiska och

biologiska vapen och toxinvapen. Parterna är överens om att föra regelbunden dialog för att diskutera olika sätt att främja samarbete om en rad frågor rörande icke-spridning och nedrustning. På unionsnivå har rådet med avseende på kontrollen av produkter med dubbel användning utfärdat förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden. Nationella bestämmelser om exportkontrollsystemet finns i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) och i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012).

Artikel 4. *Handeldvapen och lätta vapen.* Parterna är överens om att fullgöra sina respektive skyldigheter inom ramen för relevanta internationella instrument och ska sträva efter att vidta åtgärder för att ta itu med den olagliga handeln med handeldvapen och lätta vapen.

Finland har ratificerat Palermokonventionens tilläggsprotokoll mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, delar av och komponenter till dessa samt ammunition.

Tilläggsprotokollet är ett så kallat blandat avtal som med avseende på de avtalsbestämmelser som hör till Europeiska unionens lagstiftningsbehörighet har införlivats i gemenskapsrätten genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/51/EG om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen och genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 258/2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FN:s protokoll om skjutvapen), och om införande av exporttillstånd, import- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition. Finland har genom lag 128/2011 satt i kraft de bestämmelser i FN:s skjutvapenprotokoll som hör till området för lagstiftningen. Finland har dessutom i juni 2013 undertecknat FN:s vapenhandelsfördrag som ingicks i New York i april 2013. De bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen har satts i kraft genom lag 98/2014. Däremot har Kanada än så länge inte anslutit sig till Palermokonventionens skjutvapenprotokoll.

Artikel 5. *Internationella brottmålsdomstolen.* Parterna bekräftar att de mest allvarliga brotten som angår hela det internationella samfundet inte får förbli ostraffade och att det är nödvändigt att genom åtgärder på nationell nivå och ett utvidgat internationellt samarbete se till att de lagförs på ett effektivt sätt. Parterna åtar sig att främja en universell ratificering av eller anslutning till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (FördrS 55-56/2002), och att verka för ett effektivt genomförande av stadgan bland de stater som är parter i domstolen.

Artikel 6. *Samarbete för att bekämpa terrorism.* Parterna bekräftar sitt åtagande att bekämpa terrorismen med respekt för rättsstatsprincipen och internationell rätt. Parterna ska upprätthålla samråd och ha tillfälliga kontakter i syfte att främja effektiva gemensamma mekanismer för samarbete och insatser för terrorismbekämpning. Parterna åtar sig att främja en omfattande internationell strategi för att bekämpa terrorismen under ledning av FN.

Artikel 7. *Samarbete för att främja internationell fred och stabilitet.* Parterna ska fortsätta sina ansträngningar för att stärka den transatlantiska säkerheten, med beaktande av den centrala rollen hos den nuvarande transatlantiska säkerhetsstrukturen och stärka sitt krishanteringssamarbete, även när det gäller EU:s insatser och uppdrag.

Artikel 8. *Samarbete i multilaterala, regionala och internationella forum och organisationer.* Parterna delar ett engagemang för multilateralism och för att förbättra effektiviteten inom reg-

ionala och internationella forum och organisationer. I FN ska parterna, beroende på vad som är lämpligt, inrätta permanenta samrådsmekanismer vid olika FN-organ och också sträva efter att samråda om val för att söka effektiv representation i multilaterala organisationer.

AVDELNING IV EKONOMISK OCH HÅLLBAR UTVECKLING

Artikel 9. Dialog och globalt ledarskap i ekonomiska frågor. Parterna, som inser att hållbar globalisering och ökat välbefinnande endast kan uppnås genom en öppen världsekonomi, ska sträva efter att visa sitt ledarskap när det gäller att främja en sund ekonomisk politik, föra en regelbunden politisk dialog på hög nivå om makroekonomiska frågor och uppmuntra dialog och samarbete vid rätt tillfälle i multilaterala forum där parterna deltar.

Artikel 10. Främja frihandel och öka investeringarna. Parterna kommer att samarbeta i enlighet med det övergripande avtalet om ekonomi och handel mellan Kanada, å ena sidan, och Europeiska unionen, och dess medlemsstater, å andra sidan. Ytterligare ska parterna sträva efter att samarbeta i syfte att stärka WTO. Parterna ska fortsätta sitt tullsamarbete.

Artikel 11. Samarbete på skatteområdet. I artikeln fastställs att parterna ska följa och tillämpa principerna om god förvaltning på skatteområdet och sträva efter att samarbeta för att främja och förbättra det internationella genomförandet av dessa principer.

Artikel 12. Hållbar utveckling. Parterna är medvetna om att ekonomisk tillväxt bör respektera principerna om hållbar utveckling för att kunna vara hållbar på lång sikt och förbinder sig till en ansvarsfull och effektiv användning av resurser. Parterna delar målet att minska fattigdomen och stödja en ekonomisk utveckling för alla. Parterna ska upprätta en regelbunden dialog om utvecklingssamarbete i syfte att förbättra kvaliteten och erkänner vikten av att engagera olika aktörer, däribland den privata sektorn och det civila samhället, i utvecklingssamarbetet. I artikeln konstateras betydelsen av energieffektivitet och skydd av miljön och det globala hot som klimatförändringarna utgör och behovet av att vidta omedelbara och ytterligare åtgärder för att minska utsläppen. I synnerhet delar parterna en gemensam strävan att hitta innovativa lösningar för att begränsa och anpassa sig till konsekvenserna av klimatförändringarna. Parterna ska upprätthålla högnivådialoger om miljön och klimatförändringarna. Parterna ska främja samarbete också i sysselsättningsfrågor och sociala frågor och respektera, främja och realisera internationellt erkända arbetsnormer som de har förbundit sig till.

Artikel 13. Dialog på andra områden av ömsesidigt intresse. I artikeln konstateras att parterna strävar efter att uppmuntra expertdialoger och utbyte av bästa metoder på flera politikområden av gemensamt intresse, däribland jordbruk, fiske, internationell havspolitik, landsbygdsutveckling, internationella transporter, sysselsättning och frågor kring polarområdena. Där det är lämpligt kan även utbyte av lagstiftningspraxis, regleringspraxis och administrativ praxis samt beslutsprocessen ingå i samarbetet.

Artikel 14. Medborgarnas välbefinnande. I artikeln noteras behovet av fördjupat samarbete om olika frågor som påverkar medborgarnas välfärd och det större globala samfundet. Parterna uppmuntrar ömsesidigt samarbete om konsumentskydd, globala hälsofrågor och om beredskap och respons på globala hot mot folkhälsan.

Artikel 15. Samarbete om kunskap, forskning, innovation och kommunikationsteknik. I artikeln noteras samarbetets betydelse på områdena vetenskap, teknik, forskning och innovation. Parterna samarbetar kring informations- och kommunikationsteknik, ett säkert och stabilt in-

ternet, användningen av rymdkommunikationssystem och utvecklingen av rymdresurser samt statistik.

Artikel 16. *Främjande av mångfalden av kulturyttringar, utbildning och unga samt kontakter mellan människor.* I artikeln konstateras de transatlantiska förbindelsernas betydande inverkan för de kanadensiska och europeiska samhällena och parternas strävan efter att uppmuntra dessa förbindelser genom personliga kontakter. Parterna uppmuntrar till att utvidga förbindelserna i fråga om högre utbildning, utbildning, sport, kultur, turism och ungdomars rörlighet. Parterna strävar efter att främja mångfalden av kulturyttringar och underlätta samarbete och dialog mellan sina kulturella institutioner på lämpligt sätt.

Artikel 17. *Återhämtningsförmåga efter katastrofer och katastrofhantering.* Parterna bekräftar sitt åtagande att främja förebyggande, beredskap, insatser och återställande åtgärder med avseende på katastrofer, bland annat genom lämpligt samarbete på bilateral och multilateral nivå.

AVDELNING V RÄTTVISA, FRIHET OCH SÄKERHET

Artikel 18. *Rättsligt samarbete.* I fråga om straffrättsligt samarbete ska parterna sträva efter att stärka befintligt samarbete om ömsesidig rättslig hjälp och utlämning och också, inom ramen för sina befogenheter och behörigheter, sträva efter att underlätta det internationella samarbetet på detta område. Parterna ska inom ramen för sina respektive behörigheter utveckla det rättsliga samarbetet på privaträttens område.

Kanada och Finland har ett straffrättsligt samarbete. På årsbasis rör sig antalet fall kring ett tiotal.

Artikel 19. *Samarbete mot olaglig narkotika.* Parterna ska sörja för en balanserad och integrerad hållning i narkotikafrågor. Parterna ska stärka strukturerna för bekämpning av olaglig narkotika, minska tillgången till, handeln med och efterfrågan på olaglig narkotika, hantera följderna av missbruk av olaglig narkotika och maximera effektiviteten hos strukturer som syftar till att minska avledningen av kemiska prekursorer som används för olaglig framställning av narkotika. Parterna ska grunda sina åtgärder på gemensamt överenskomna principer som överensstämmer med relevanta internationella konventioner och ta hänsyn till de övergripande målen i FN:s politiska förklaring från 2009.

Artikel 20. *Samarbete om brottsbekämpning och kampen mot organiserad brottslighet och korruption.* I artikeln konstateras att parterna har åtagit sig att samarbeta i fråga om att bekämpa organiserad, ekonomisk och finansiell brottslighet, korruption, förfalskning, smuggling och olagliga transaktioner. Parterna åtar sig att utveckla samarbetet mellan brottsbekämpande myndigheter och främja anslutning till FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FördrS 20/2004). Parterna ska också sträva efter att på lämpligt sätt främja genomförandet av FN:s konvention mot korruption (FördrS 56 och 58/2006).

EU och Kanada har också understött civilsamhällets åtagande att arbeta mot korruption.

Artikel 21. *Penningtvätt och finansiering av terrorism.* Parterna ska utbyta information på lämpligt sätt inom ramen för sina lagstiftningar och genomföra lämpliga åtgärder för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism, i enlighet med standarder som antagits av relevanta internationella organ.

Parterna är medlemmar i arbetsgruppen för finansiella åtgärder FATF som lyder under OECD och har förbundit sig att följa arbetsgruppens rekommendationer för bekämpning av penningtvätt och terrorism.

Artikel 22. *It-brottslighet.* I artikeln enas parterna om samarbete för att bekämpa it-brottslighet och om formerna för samarbetet.

Både Finland och Kanada är parter i Europarådets konvention om IT-relaterad brottslighet, den så kallade Budapestkonventionen (SopS 59–60/2007). Ytterligare har Kanada ett operativt samarbetsavtal med Europol och med stöd av det kan Kanada aktivt delta i brottsbekämpningsarbete på unionens territorium bland annat genom att utbyta personuppgifter med och skicka sambandsmän till Europol.

Artikel 23. *Migration, asyl och gränsförvaltning.* Parterna ska samarbeta på områdena migration, asyl, integration, visering och gränsförvaltning. Parterna delar målet om viseringsfrihet så snart som möjligt för resor mellan unionen och Kanada för samtliga deras respektive medborgare. Parterna är överens om att återta medborgare som uppehåller sig irreguljärt på den andra partens territorium och om att förse sina medborgare med identitetshandlingar för återtagandet. Parterna ska sträva efter att inleda förhandlingar om ett särskilt återtagandavtal.

Bestämmelser om utfärdande av pass finns i passlagen (671/2006) och bestämmelser om utfärdande av identitetskort i lagen om identitetskort (663/2016). Finska medborgare får enligt grundlagens 9 § 3 mom. inte hindras att resa in i landet, landsförvisas eller mot sin vilja utlämnas eller föras till ett annat land. Enligt grundlagens 9 § 4 mom. regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. En utlänning får inte utvisas, utlämnas eller återsändas, om han eller hon till följd härav riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet.

Artikel 24. *Konsulärt skydd.* Det föreskrivs i artikeln för det första att Kanada godkänner att varje EU-medlemsstats diplomatiska och konsulära myndigheter i Kanada kan ge skydd på sådana medlemsstaters vägnar som saknar en tillgänglig fast representation i Kanada. Vidare föreskrivs det i artikeln att medlemsstaterna för sin del godkänner att diplomatiska och konsulära myndigheter tillhörande en tredje stat som Kanada har utsett på Kanadas vägnar får ge skydd i medlemsstater där Kanada saknar en tillgänglig fast representation. Enligt artikeln syftar dessa bestämmelser till att utesluta alla krav på anmälan eller medgivande som annars skulle kunna gälla. Parterna enas om att se över hur dessa bestämmelser fungerar administrativt.

Regleringen av konsulär verksamhet som utövas i Finland av andra stater baserar sig direkt på bestämmelserna i Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 49–50/1980). I artikel 8 i konventionen föreskrivs det om fullgörandet av konsulära uppgifter för tredje stats räkning. Enligt bestämmelsen i fråga kan ett av den sändande statens konsulat efter vederbörlig anmälan till den mottagande staten, såvida den mottagande staten ej motsätter sig det, fullgöra konsulära uppgifter i den mottagande staten för tredje stats räkning. Bestämmelserna i artikel 24 i partnerskapsavtalet undanröjer således i fråga om Kanada konventionens krav på anmälan från den sändande staten liksom även den mottagande statens möjlighet att motsätta sig tillhandahållandet av konsulärt skydd för tredje stats räkning.

Artikel 25. *Skydd av personuppgifter.* Parterna åtar sig att respektera de åtaganden som de gjort och att fortsätta att samarbeta inom ramen för sina respektive lagar och andra författningar i fråga om skydd av personuppgifter.

AVDELNING VI POLITISK DIALOG OCH SAMRÅDSMEKANISMER

Artikel 26. Politisk dialog. I artikeln konstateras parternas ambition att stärka sin dialog för att stödja sina förbindelser som ständigt utvecklas och för att främja sina gemensamma intressen och värderingar.

Artikel 27. Samrådsmekanismer. I artikeln enas parterna om mekanismerna för sin dialog och sina samråd. Parterna utnyttjar både befintliga och nya samrådsmekanismer. Parallellt med de nuvarande mekanismerna, alltså toppmöten och förhandlingar på minister- och tjänstemannanivå, inrättas en gemensam ministerkommitté och en gemensam samarbetskommitté på tjänstemannanivå. I artikeln kommer parterna överens om kommittéernas sammansättning, sammanträden och uppgifter. Den gemensamma ministerkommittén har delat ordförandeskap mellan Kanadas utrikesminister och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik. Ministerkommittén får en årlig rapport om läget i förbindelserna från den gemensamma samarbetskommittén som följer utvecklingen av parternas förbindelser och lämnar förslag om frågor av gemensamt intresse. Den gemensamma samarbetskommittén kan inrätta underkommittéer för att bistå den i dess arbete.

Artikel 28. Fullgörande av skyldigheter. I artikeln enas parterna om förfarandet i det fallet att några frågor eller meningsskiljaktigheter skulle uppkomma vid tillämpningen eller tolkningen av avtalet. Sådana frågor eller meningsskiljaktigheter ska hänskjutas till den gemensamma samarbetskommittén för behandling. I artikeln enas parterna om förfarandet vid överträdelser av bestämmelserna om mänskliga rättigheter eller icke-spridning som har definierats som väsentliga delar av avtalet, dvs. av artiklarna 2.1 och 3.2. Vid allvarliga och väsentliga kränkningar av bestämmelser som har definierats som väsentliga delar av avtalet kan i sista hand tillämpningen av avtalet avbrytas. En sådan särskilt allvarlig och väsentlig kränkning kan också tjäna som grund för att avsluta det övergripande avtalet om ekonomi och handel mellan Kanada, å ena sidan, och Europeiska unionen och dess medlemsstater, å andra sidan, i enlighet med artikel 30.9 i det avtalet.

AVDELNING VII SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 29. Säkerhet och röjande av information. Avtalet ska inte tolkas så att det påverkar principen om allmänhetens tillgång till officiella dokument eller som en skyldighet för en part att lämna ut information i strid mot dess väsentliga säkerhetsintressen.

Artikel 30. Ikraftträdande och uppsägning. I artikeln enas parterna om ikraftträdande, provisorisk tillämpning och uppsägning av avtalet.

Artikel 31. Ändring. Parterna får ändra avtalet genom skriftlig överenskommelse.

Artikel 32. Meddelanden. Det konstateras i artikeln att meddelanden om avtalet ska överlämnas till generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd och Kanadas ministerium för utrikesfrågor.

Artikel 33. Territoriell tillämpning. I artikeln definieras de territorier där avtalet ska tillämpas.

Artikel 34. Definition av parterna. I artikeln definieras parterna i avtalet.

2 Lagförslag

1 §. Genom bestämmelsen i lagförslaget 1 § sätts de bestämmelser i avtalet i kraft som hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna specificeras nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen och om ikraftträdandet av lagen bestäms genom förordning av statsrådet. Avsikten är att lagen ska träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del.

3 Ikraftträdande

Enligt artikel 30 i avtalet ska parterna meddela varandra när de har avslutat de interna förfaranden som krävs för att avtalet ska kunna träda i kraft. Avtalet ska träda i kraft den första dagen i månaden efter dagen för det sista meddelandet. Den föreslagna lagen som ingår i propositionen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft.

I artikel 30 i avtalet bestäms ytterligare om provisorisk tillämpning av avtalet. Vissa avtalsbestämmelser har tillämpats provisoriskt mellan EU och Kanada sedan den 1 april 2017. Provisoriskt tillämpas artikel 1 och 2, artikel 4.1, artikel 5 och artikel 7.b, artikel 9, artikel 10.2 och 10.3, artikel 12.4–12.10, artiklarna 13–17, artikel 23.2 och artiklarna 26–28 till den del bestämmelserna hör till unionens behörighet. Vidare tillämpas artiklarna 29–34 provisoriskt till den del dessa bestämmelser inskränker sig till att trygga den provisoriska tillämpningen av avtalet.

Europaparlamentet gav avtalet sitt godkännande den 15 februari 2017.

Partnerskapsavtalet med Kanada innehåller bestämmelser om vissa samarbetsområden som rör områden som enligt 18 § i lagen om självstyrelse för Åland (1144/1991) hör till Ålands lagstiftningsbehörighet. Behörighetsområden som berörs är åtminstone 18 § punkt 6 om allmän ordning och säkerhet, punkt 10 om miljö- och naturresurser, punkt 12 om hälsa, punkt 14 om kultur och utbildning, punkt 15 om jord- och skogsbruk, punkt 16 om fiske, punkt 22 om näringsverksamhet samt punkt 23 om sysselsättning. Av dessa områden anses åtminstone allmän ordning och säkerhet, hälsa, utbildning samt kultur höra till medlemsstaternas behörighet. Följaktligen krävs det godkännande av Ålands lagting för att avtalet ska träda i kraft på Åland.

4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Behörighetsfördelningen mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna

Partnerskapsavtalet mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Kanada, å andra sidan, är till sin karaktär ett så kallat blandat avtal. Bestämmelserna i avtalet hör dels till medlemsstaternas, dels till unionens exklusiva behörighet eller till unionens och dess medlemsstaters delade behörighet. Enligt etablerad praxis godkänner riksdagen sådana avtal endast till den del de hör till Finlands behörighet (t.ex. GrUU 6/2001 rd, GrUU 31/2001 rd, GrUU 16/2004 rd och GrUU 24/2004 rd).

Behörighetsfördelningen i avtalet är inte entydig, eftersom det handlar om ett avtal mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och en tredje stat, å andra sidan, där förpliktelserna i av-

talet gäller samarbete som hänför sig såväl till EU som till dess medlemsstater. Inte heller avtalsbestämmelserna anger behörighetsfördelningen.

Medlemsstaterna har exklusiv eller delad behörighet åtminstone med avseende på artiklarna 1–4, artiklarna 6–8, artiklarna 10–13, artikel 16 och artiklarna 18–25, helt eller delvis.

Avtalsvillkor som hör till området för lagstiftningen

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande bland annat för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis avser riksdagens grundlagsfästa befogenhet alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. En avtalsbestämmelse ska hänföras till området för lagstiftningen, 1) om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, 3) om det enligt grundlagen ska föreskrivas i lag om den fråga som bestämmelsen avser, 4) om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller, eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11, 12 och 45/2000 rd).

I artikel 2.1 i avtalet konstateras det att respekt för de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, såsom de fastställs i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella instrument på detta område utgör en väsentlig del av avtalet. Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 45/2000 rd, GrUU 31/2001 rd) att generella och manifestbetonade bestämmelser, där parterna bekräftar sina åtaganden att respektera de mänskliga rättigheterna, inte påverkar innehållet i Finlands internationella förpliktelser eller förpliktelsernas omfattning när det gäller de mänskliga rättigheterna. Utskottet har dock ansett att bestämmelser av detta slag får en bindande verkan av en ny typ i och med det samråds- och sanktionsförfarande som ingår i avtalet och därför ska avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen (se GrUU 31/2001 rd).

I artikel 96 om samråds- och sanktionsförfarandet i det avtal som grundlagsutskottet behandlade i det sistnämnda utlåtandet nämndes uttryckligen att avbrytande av tillämpning av avtalet ska ses som en sista utväg att ta till när den ena parten har brutit mot avtalsbestämmelsen om demokratiska principer och rättsstatsprincipen, som definierats som en väsentlig beståndsdel i avtalet. I artikel 28.6 a i det aktuella avtalet avtalas att i ett särskilt brådskande fall, vilket en kränkning av väsentliga delar av avtalet anses vara, där den gemensamma ministerkommittén inte är i stånd att lösa situationen, endera parten kan besluta att tillfälligt upphäva bestämmelserna i avtalet. Därför anser statsrådet att tillämpning av bestämmelserna i artikel 28 kan leda till att artikel 2.1, som har definierats som en väsentlig del av avtalet, får den nya typ av bindande verkan som grundlagsutskottet avser i sitt utlåtande (se GrUU 31/2001 rd), och därför bör avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen.

Också artikel 3.2 om bekämpning av spridning av massförstörelsevapen har definierats som en väsentlig del av avtalet. Överträdelse av denna avtalsbestämmelse är ett väsentligt avtalsbrott, vilket möjliggör tillämpning av tvistlösnings- och sanktionsförfarandet enligt artikel 28 i avtalet. Följaktligen kan bestämmelsen i ljuset av motiveringarna i det föregående stycket bedömas ha sådan bindande verkan som avses i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 31/2001 rd och bör därmed anses höra till området för lagstiftningen.

I artikel 3.3 b förpliktas parterna också att upprätthålla ett effektivt system för nationell exportkontroll, inklusive där innefattade straffrättsliga påföljder för försummelser. Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser som gäller individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Enligt 8 § i grundlagen ska straffbara handlingar och straffet för dem föreskrivas på lagnivå. Följaktligen hör avtalsbestämmelsen i fråga, som förpliktar parterna att upprätthålla ett effektivt system för nationell exportkontroll inklusive straffrättsliga påföljder, till området för lagstiftningen. Denna avtalsbestämmelse kräver dock inga nationella lagstiftningsåtgärder. Det har också utfärdats nationella bestämmelser om exportkontroll på lagnivå i lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996) och i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012).

Till området för lagstiftningen hör med avseende på artikel 23 om migration, asyl och gränsförvaltning punkt 3 där det föreskrivs om parternas skyldighet att återta sina medborgare som olagligen befinner sig på den andra partens territorium och där det ytterligare föreskrivs om parternas skyldighet att utfärda lämpliga identitetshandlingar för sina medborgare för återtagandet. Enligt grundlagens 9 § 3 mom. får finska medborgare inte hindras att resa in i landet och enligt 9 § 4 mom. regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. En utlänning får inte utvisas, utlämnas eller återsändas, om han eller hon till följd härav riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet. Bestämmelser om handlingar som utfärdas för styrkande av rätten att resa finns i passlagen (671/2006) och bestämmelser om utfärdande av identitetskort i lagen om identitetskort (663/2016). Denna punkt innehåller följaktligen bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. De nämnda punkterna förutsätter inte några ändringar av lagstiftningen.

I artikel 24.1–24.3 om konsulärt skydd som utövas av diplomatiska och konsulära myndigheter föreskrivs det att Kanada godtar att varje EU-medlemsstat får utöva konsulärt skydd i Kanada på en annan medlemsstats vägnar och att tredjeländer får utöva konsulärt skydd på Kanadas vägnar i EU och dess medlemsstater. Artikeln innehåller också en bestämmelse om att utesluta alla krav på anmälan eller medgivande som annars skulle kunna gälla vid utövandet av konsulärt skydd på en annan stats vägnar. Regleringen av konsulär verksamhet som utövas i Finland av andra stater baserar sig direkt på bestämmelserna i Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 49–50/1980). Konventionen har satts i kraft genom lag. Bestämmelser om konsulära tjänster som tillhandahålls av diplomatiska och konsulära beskickningar som hör till Finlands utrikesrepresentation finns också i lagen om konsulära tjänster (498/1999). Artikel 36.1–36.3 i partnerskapsavtalet hör således till området för lagstiftningen. De nämnda punkterna förutsätter inte några ändringar av lagstiftningen.

De övriga bestämmelserna i avtalet är främst generella förpliktelser som avser samarbete och som enligt etablerad praxis inte anses inverka på innehållet i eller omfattningen av Finlands internationella förpliktelser.

4.2 Behandlingsordning

Avtalet innehåller inga bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller i 95 § 2 mom. i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan avtalet godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

riksdagen godkänner det i Bryssel den 30 oktober 2016 upprättade strategiska partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Kanada, å andra sidan, till den del det hör till Finlands behörighet.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det strategiska partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Kanada, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 30 oktober 2016 upprättade strategiska partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Kanada, å andra sidan, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i avtalet och om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 24 augusti 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Utrikesminister Timo Soini

Fördragstext

**STRATEGISKT PARTNERSKAPSAVTALET MELLAN EUROPEISKA UNIONEN
OCH DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN, OCH KANADA, Å ANDRA SIDAN**

EUROPEISKA UNIONEN, nedan kallad *unionen*

och

KONUNGARIKET BELGIEN,

REPUBLIKEN BULGARIEN,

REPUBLIKEN TJECKIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

REPUBLIKEN ESTLAND,

IRLAND,

REPUBLIKEN GREKLAND,

KONUNGARIKET SPANIEN,

REPUBLIKEN FRANKRIKE,

REPUBLIKEN KROATIEN,

REPUBLIKEN ITALIEN,

REPUBLIKEN CYPERN,

REPUBLIKEN LETTLAND,

REPUBLIKEN LITAUEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

UNGERN,

REPUBLIKEN MALTA,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

REPUBLIKEN POLEN,

REPUBLIKEN PORTUGAL,

RUMÄNIEN,

REPUBLIKEN SLOVENIEN,

REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

fördragsslutande parter i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, nedan kallade *medlemsstaterna*,
å ena sidan, och

KANADA,

å andra sidan,

nedan gemensamt kallade *parterna*,

SOM INSPIRERAS AV den långvariga vänskap som formats mellan folken i Europa och Kanada genom deras omfattande historiska, kulturella, politiska och ekonomiska förbindelser,

SOM NOTERAR de framsteg som gjorts sedan 1976 års ramavtal om kommersiellt och ekonomiskt samarbete mellan Europeiska gemenskaperna och Kanada, 1990 års förklaring om de transatlantiska förbindelserna mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater och Kanada, 1996 års gemensamma politiska förklaring om relationerna mellan Kanada och EU och den gemensamma handlingsplanen för Europeiska unionen och Kanada, partnerskapsagendan för EU och Kanada från 2004, och 2005 års avtal mellan Europeiska unionen och Kanada om fastställande av en ram för Kanadas deltagande i Europeiska unionens krishante-ringsinsatser,

SOM BEKRÄFTAR den vikt som parterna fäster vid de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna enligt den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna,

SOM DELAR uppfattningen att spridning av massförstörelsevapen utgör ett allvarligt hot mot den internationella säkerheten,

SOM BYGGER på sin långvariga tradition av samarbete för att främja internationella principer om fred och säkerhet samt rättsstatsprincipen,

SOM BEKRÄFTAR sin beslutsamhet att bekämpa terrorism och organiserad brottslighet genom bilaterala och multilaterala kanaler,

SOM DELAR åtagandet att minska fattigdomen, stimulera ekonomisk tillväxt för alla, och bistå utvecklingsländerna i deras strävan mot politiska och ekonomiska reformer,

SOM ÄR MEDVETNA OM sin önskan att främja hållbar utveckling, i dess ekonomiska, sociala och miljörelaterade dimensioner,

SOM UTTRYCKER sin stolthet över de omfattande direkta personkontakter mellan sina medborgare och sitt åtagande om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar,

SOM ERKÄNNER den viktiga roll som effektiva multilaterala organisationer kan spela för att främja samarbete och uppnå positiva resultat när det gäller globala frågor och utmaningar,

SOM ÄR MEDVETNA OM sina dynamiska handels- och investeringsförbindelser, som kommer att förstärkas ytterligare genom ett effektivt genomförande av ett övergripande avtal om ekonomi och handel,

SOM NOTERAR att de bestämmelser i detta avtal som omfattas av tillämpningsområdet för del III avdelning V i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt binder Förenade kungariket och Irland som separata avtalsslutande parter, och inte som en del av Europeiska unionen, såvida inte Europeiska unionen tillsammans med Förenade kungariket och/eller Irland gemensamt meddelar Kanada att Förenade kungariket och/eller Irland är bundna av bestämmelserna som en del av Europeiska unionen i enlighet med protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, som är fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Om Förenade kungariket och/eller Irland upphör att vara bundna av bestämmelserna som en del av Europeiska unionen i enlighet med artikel 4a i protokoll nr 21, ska Europeiska unionen tillsammans med Förenade kungariket och/eller Irland omedelbart underrätta Kanada om varje ändring av deras ställning, varvid de ska förbli bundna av avtalets bestämmelser som enskilda parter. Samma sak gäller för Danmark i enlighet med protokollet om Danmarks ställning, som fogats till dessa fördrag,

SOM ERKÄNNER de institutionella förändringarna i Europeiska unionen sedan ikraftträdandet av Lissabonfördraget,

SOM BEKRÄFTAR sina ställningar som strategisk partner och sin beslutsamhet att ytterligare stärka och förbättra sitt förhållande och internationella samarbete på grundval av ömsesidig respekt och dialog i syfte att främja sina gemensamma intressen och värderingar,

SOM ÄR ÖVERTYGADE OM att detta samarbete bör utvecklas stegvis och pragmatiskt, i takt med att deras politik utvecklas,

HAR ENATS OM FÖLJANDE:

AVDELNING I

GRUNDVAL FÖR SAMARBETET

ARTIKEL 1

Allmänna principer

1. Parterna uttrycker sitt stöd för de gemensamma principer som kommer till uttryck i Förenta nationernas stadga.

2. Med tanke på deras strategiska förbindelser, ska parterna sträva efter att öka samstämmigheten vid utvecklingen av sitt samarbete på bilateral, regional och multilateral nivå.

3. Parterna ska genomföra detta avtal grundat på gemensamma värderingar, principerna om dialog, ömsesidig respekt, jämlikt partnerskap, multilateralism, samförstånd och respekt för internationell rätt.

AVDELNING II

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, GRUNDLÄGGANDE FRIHETER, DEMOKRATI, RÄTTSSTATSPRINCIPEN

ARTIKEL 2

Att upprätthålla och utveckla demokratiska principer, mänskliga rättigheter och grundläggande friheter

1. Respekt för de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, såsom de fastställs i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och befintliga internationella fördrag om mänskliga rättigheter och andra rättsligt bindande instrument som unionen eller medlemsstaterna och Kanada är parter i, ligger till grund för parternas nationella och internationella politik och utgör en väsentlig del av detta avtal.

2. Parterna ska sträva efter att samarbeta och upprätthålla dessa rättigheter och principer i sin egen politik och uppmuntra andra stater att ansluta sig till dessa internationella fördrag om mänskliga rättigheter och rättsligt bindande instrument och att genomföra sina egna åtaganden i fråga om mänskliga rättigheter.

3. Parterna har åtagit sig att främja demokrati, inbegripet fria och rättvisa val i enlighet med internationella normer. Varje part ska informera den andra parten om sina respektive valobservatörsuppdrag och bjuda in den andra att delta när så är lämpligt.

4. Parterna erkänner betydelsen av rättsstatsprincipen som skydd för mänskliga rättigheter och effektivt fungerande institutioner i en demokratisk stat. Detta kan omfatta att det finns ett oberoende rättsväsen, likhet inför lagen, rätten till en rättvis rättegång och enskildas tillgång till effektiv rättslig prövning.

AVDELNING III

INTERNATIONELL FRED OCH SÄKERHET OCH EFFEKTIV MULTILATERALISM

ARTIKEL 3

Massförstörelsevapen

1. Parterna anser att spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, såväl till statliga som icke-statliga aktörer, utgör ett av de allvarligaste hoten mot internationell stabilitet och säkerhet.

2. Parterna är därför överens om att samarbeta och bidra till kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att till fullo iakttä och fullgöra sina skyld-

digheter enligt internationella nedrustnings- och icke-spridningsavtal samt enligt FN:s säkerhetsråds resolutioner. Dessutom ska parterna fortsätta att på lämpligt sätt samarbeta till stöd för insatser för icke-spridning genom deltagande i de exportkontrollsystem som båda är parter i. Parterna är överens om att denna bestämmelse utgör en väsentlig del av detta avtal.

3. Parterna är dessutom överens om att samarbeta och bidra till kampen mot spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att

a) vid behov vidta åtgärder för att underteckna, ratificera eller ansluta sig till alla relevanta internationella nedrustnings- och icke-spridningsavtal och fullt ut genomföra alla skyldigheter enligt dessa avtal i vilka de är parter och uppmuntra andra stater att ansluta sig till dessa avtal,

b) upprätta ett effektivt system för nationell exportkontroll som omfattar kontroll av export och förhindrande av olaglig handel med och transitering av varor med anknytning till massförstörelsevapen, bland annat genom kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden i samband med massförstörelsevapen och genom effektiva sanktioner vid överträdelser av exportkontroller,

c) bekämpa spridning av kemiska och biologiska vapen och toxinvapen. Parterna är överens om att samarbeta i relevanta forum för att främja utsikterna för allmän anslutning till internationella konventioner, exempelvis konventionen om kemiska vapen (konventionen om förbud mot utveckling, produktion, lagring och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring) och konventionen om biologiska vapen och toxinvapen (konventionen om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring).

4. Parterna är överens om att inrätta ett regelbundet högnivåmöte mellan EU och Kanada för att diskutera olika sätt att främja samarbete om en rad frågor rörande icke-spridning och nedrustning.

ARTIKEL 4

Handeldvapen och lätta vapen

1. Parterna är medvetna om att olaglig tillverkning, överföring och omsättning av handeldvapen och lätta vapen, inbegripet ammunition till sådana vapen, samt överdriven anhopning, bristfällig hantering, otillräckligt säker lagring och okontrollerad spridning av sådana vapen fortsätter att utgöra ett allvarligt hot mot freden och den internationella säkerheten.

2. Parterna är överens om att fullgöra sina respektive skyldigheter att bekämpa den olagliga handeln med handeldvapen och lätta vapen, inbegripet ammunition till dessa, inom ramen för relevanta internationella instrument såsom FN:s handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och utrota alla former av olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen samt skyldigheter som härrör från FN:s säkerhetsråds resolutioner.

3. Parterna ska sträva efter att vidta åtgärder för att ta itu med den olagliga handeln med handeldvapen och lätta vapen och att samarbeta och sträva efter samordning, komplementaritet och synergi i sina gemensamma ansträngningar för att hjälpa andra stater att bekämpa den olagliga handeln med handeldvapen och lätta vapen och ammunition på global, regional och nationell nivå, när så är lämpligt.

ARTIKEL 5

Internationella brottmålsdomstolen

1. Parterna bekräftar att de mest allvarliga brotten som angår hela det internationella samfundet inte får förbli ostraffade och att det är nödvändigt att genom åtgärder på nationell nivå och ett utvidgat internationellt samarbete, till exempel med Internationella brottmålsdomstolen, se till att de lagförs på ett effektivt sätt.

2. Parterna har gemensamt åtagit sig att främja en universell ratificering av eller anslutning till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen, och att verka för ett effektivt inhemskt genomförande av stadgan bland de stater som är parter i Internationella brottmålsdomstolen

ARTIKEL 6

Samarbete för att bekämpa terrorism

1. Parterna erkänner att kampen mot terrorism är en gemensam prioritet och betonar att kampen mot terrorism måste föras med respekt för rättsstatsprincipen, internationell rätt, särskilt FN-stadgan och relevanta resolutioner från FN:s säkerhetsråd, mänskliga rättigheter, internationell flyktingrätt, humanitär rätt och de grundläggande friheterna.

2. Parterna ska upprätthålla samråd på hög nivå om terrorismbekämpning och ha tillfälliga kontakter i syfte att främja effektiva gemensamma mekanismer för samarbete och insatser för terrorismbekämpning där så är möjligt. Detta ska bland annat ta formen av regelbundna utbyten om terroristförteckningar, bekämpande av våldsamma extremiststrategier och tillvägagångssätt för att ta itu med nya terrorismbekämpningsfrågor.

3. Parterna har gemensamt åtagit sig att främja en omfattande internationell strategi för att bekämpa terrorismen under ledning av FN. Parterna ska särskilt samarbeta i syfte att fördjupa det internationella samförståndet inom detta område för att på lämpligt sätt främja ett fullständigt genomförande av FN:s globala strategi för terrorismbekämpning och tillämpning av FN:s säkerhetsråds relevanta resolutioner.

4. Parterna ska fortsätta att samarbeta nära inom ramen för det globala forumet för terrorismbekämpning och dess arbetsgrupper.

5. Parterna ska i sitt arbete vägledas av de internationella rekommendationer som fastställts av arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt för att bekämpa finansiering av terrorism.

6. Parterna ska fortsätta att samarbeta på lämpligt sätt för att förbättra övriga staters kapacitet för terrorismbekämpning för att förebygga, upptäcka och vidta åtgärder vid terroristverksamhet.

ARTIKEL 7

Samarbete för att främja internationell fred och stabilitet

För att främja sina gemensamma intressen genom att främja internationell fred och säkerhet och effektiva multilaterala institutioner och politiska riktlinjer ska parterna

- a) fortsätta sina ansträngningar för att ytterligare stärka den transatlantiska säkerheten, med beaktande av den centrala rollen hos den nuvarande transatlantiska säkerhetsstrukturen mellan Europa och Nordamerika,
- b) stärka sina gemensamma insatser för krishantering och kapacitetsuppbyggnad, och ytterligare öka sitt samarbete i detta avseende, även när det gäller EU:s insatser och uppdrag. Parterna ska sträva efter att underlätta deltagande i denna verksamhet, bland annat genom tidiga samråd och utbyte av planeringsinformation när parterna så anser lämpligt.

ARTIKEL 8

Samarbete i multilaterala, regionala och internationella forum och organisationer

1. Parterna delar ett engagemang för multilateralism och för att förbättra effektiviteten inom regionala och internationella forum och organisationer, såsom FN och dess specialiserade organisationer och organ, Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och andra multilaterala forum.
2. Parterna ska upprätthålla effektiva samrådsmekanismer i anslutning till multilaterala forum. I FN ska parterna, utöver de befintliga dialogerna om mänskliga rättigheter och demokrati, inrätta permanenta samrådsmekanismer vid FN:s råd för mänskliga rättigheter, FN:s generalförsamling, FN:s kontor i Wien och på andra ställen, beroende på vad som är lämpligt och efter överenskommelse mellan parterna.
3. Parterna ska också sträva efter att samråda om val för att söka effektiv representation i multilaterala organisationer.

AVDELNING IV

EKONOMISK OCH HÅLLBAR UTVECKLING

ARTIKEL 9

Dialog och globalt ledarskap i ekonomiska frågor

Parterna, som inser att hållbar globalisering och ökat välbefinnande endast kan uppnås genom en öppen världsekonomi grundad på marknadsprinciper, effektiv reglering och starka globala institutioner, ska sträva efter att

- a) visa sitt ledarskap när det gäller att främja en sund ekonomisk politik och sund ekonomisk förvaltning, både nationellt och genom sina regionala och internationella engagemang,
- b) föra en regelbunden politisk dialog på hög nivå om makroekonomiska frågor, inklusive med företrädare för centralbanker när så är lämpligt, i syfte att samarbeta i frågor av gemensamt intresse,
- c) uppmuntra effektiv dialog och effektivt samarbete vid rätt tillfälle om globala ekonomiska frågor av gemensamt intresse i multilaterala organisationer och forum där parterna deltar, exempelvis G7, G20, Internationella valutafonden (IMF), Världsbanken och Världshandelsorganisationen (WTO).

ARTIKEL 10

Främja frihandel och öka investeringarna

1. Parterna kommer att samarbeta i syfte att främja en hållbar ökning och utveckling av handel och investeringar mellan dem till ömsesidig nytta, i enlighet med ett övergripande avtal om ekonomi och handel.
2. Parterna ska sträva efter att samarbeta i syfte att ytterligare stärka WTO som det effektivaste ramverket för ett starkt, inkluderande och regelbaserat globalt handelssystem.
3. Parterna ska fortsätta sitt tullsamarbete.

ARTIKEL 11

Samarbete på skatteområdet

För att stärka och utveckla sitt ekonomiska samarbete ska parterna följa och tillämpa principerna om god förvaltning på skatteområdet, dvs. öppenhet, informationsutbyte och undvikande av skadlig skattepraxis inom ramen för OECD:s forum om skadlig skattepraxis och unionens uppförandekod för företagsbeskattning, beroende på vad som är tillämpligt. Parterna ska sträva efter att samarbeta för att främja och förbättra det internationella genomförandet av dessa principer.

ARTIKEL 12

Hållbar utveckling

1. Parterna bekräftar sina åtaganden att uppfylla dagens behov utan att äventyra framtida generationers behov. De är medvetna om att ekonomisk tillväxt bör respektera principerna om hållbar utveckling för att kunna vara hållbar på lång sikt.
2. Parterna ska fortsätta att främja ansvarsfull och effektiv användning av resurser och öka medvetenheten om miljöskadors ekonomiska och sociala kostnader och tillhörande inverkan på människors välfärd.
3. Parterna ska fortsätta att uppmuntra ansträngningar att främja hållbar utveckling genom dialog, utbyte av bästa praxis, god förvaltning och sund ekonomisk förvaltning.
4. Parterna delar målet att minska fattigdomen och stödja en ekonomisk utveckling för alla världen över, och ska sträva efter att samarbeta när så är möjligt för att nå det målet.
5. För detta ändamål ska parterna upprätta en regelbunden politisk dialog om utvecklingssamarbete i syfte att förbättra den politiska samordningen av frågor av gemensamt intresse och att förbättra kvaliteten på och effektiviteten hos deras utvecklingssamarbete, i linje med internationellt erkända principer om biståndseffektivitet. Parterna ska samarbeta för att stärka ansvarighet och öppenhet med inriktning på bättre utvecklingsresultat och erkänna vikten av att engagera olika aktörer, däribland den privata sektorn och det civila samhället, i utvecklingssamarbetet.

6. Parterna är medvetna om energisektorns betydelse för ekonomiskt välstånd och internationell fred och stabilitet. De är överens om behovet av att förbättra och diversifiera energiförsörjningen, främja innovation och förbättra energieffektiviteten i syfte att utvidga energins användningsmöjligheter, förbättra energisäkerheten och sörja för hållbar energi till rimligt pris. Parterna ska föra en dialog på hög nivå om energi och fortsätta att samarbeta genom bilaterala och multilaterala kanaler i syfte att stödja öppna och konkurrensutsatta marknader, utbyta bästa praxis, främja vetenskapligt baserad och öppen reglering samt diskutera samarbetsområden om energifrågor.

7. Parterna fäster stor vikt vid skyddet och bevarandet av miljön och erkänner behovet av höga miljöskyddsstandarder i syfte att bevara miljön för kommande generationer.

8. Parterna erkänner det gemensamma globala hot som klimatförändringarna utgör och behovet av att vidta omedelbara och ytterligare åtgärder för att minska utsläppen i syfte att stabilisera koncentrationerna av växthusgaser i atmosfären på en nivå som kan förhindra en farlig antropogen inverkan på klimatsystemet. I synnerhet delar de en gemensam strävan att hitta innovativa lösningar för att begränsa och anpassa sig till konsekvenserna av klimatförändringarna. Parterna är medvetna om att utmaningen är global och ska fortsätta att stödja internationella ansträngningar för ett rättvist, effektivt, heltäckande och regelbaserat system enligt För-
enta nationernas ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC) som gäller för alla parter i konventionen, inbegripet samarbete för att gå vidare med Parisavtalet.

9. Parterna ska upprätthålla högnivådialoger om miljön och klimatförändringarna i syfte att utbyta bästa praxis och främja ett effektivt och integrerat samarbete om klimatförändringar och andra frågor som rör miljöskydd.

10. Parterna erkänner vikten av dialog och samarbete på bilateral eller multilateral nivå inom områdena sysselsättning, sociala frågor och anständiga arbetsförhållanden, särskilt mot bakgrund av globaliseringen och demografiska förändringar. Parterna ska bemöda sig om att främja samarbete och utbyte av information samt erfarenheter om sysselsättningsfrågor och sociala frågor. Parterna bekräftar också sitt åtagande att respektera, främja och realisera internationellt erkända arbetsnormer, exempelvis de som avses i Internationella arbetsorganisationens (ILO) deklaration från 1998 om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och uppföljningen av denna.

ARTIKEL 13

Dialog på andra områden av ömsesidigt intresse

Parterna erkänner sitt gemensamma engagemang för att fördjupa och utvidga sitt långvariga engagemang och sitt befintliga samarbete och ska därför sträva efter att, i lämpliga bilaterala and multilaterala forum, uppmuntra expertdialoger och utbyte av bästa metoder på politikområden av gemensamt intresse. Dessa områden inkluderar, men är inte begränsade till, följande: jordbruk, fiske, internationell havspolitik, landsbygdsutveckling, internationella transporter, sysselsättning och kringliggande frågor som vetenskap och teknologi. Där det är lämpligt kan även utbyte av lagstiftningspraxis, regleringspraxis och administrativ praxis samt beslutsprocessen ingå i samarbetet.

ARTIKEL 14

Medborgarnas välbefinnande

1. Parterna ska uppmuntra och underlätta dialog, samråd och om möjligt samarbete om befintliga och nya frågor av ömsesidigt intresse mot bakgrund av att de erkänner vikten av att utvidga och fördjupa sin dialog om och sitt samarbete om olika frågor som påverkar medborgarnas välfärd och det större globala samfundet.
2. Parterna erkänner vikten av konsumentskydd och ska främja utbyte av information och bästa praxis på detta område.
3. Parterna uppmuntrar ömsesidigt samarbete och informationsutbyte om globala hälsofrågor och om beredskap och respons på globala hot mot folkhälsan.

ARTIKEL 15

Samarbete om kunskap, forskning, innovation och kommunikationsteknik

1. Mot bakgrund av betydelsen av ny kunskap för att hantera globala utmaningar, ska parterna fortsätta att uppmuntra samarbete på områdena vetenskap, teknik, forskning och innovation.
2. Parterna, som inser betydelsen av informations- och kommunikationsteknik som centrala delar av det moderna livet och socioekonomisk utveckling, ska sträva efter att på lämpligt sätt samarbeta och utbyta synpunkter på nationella, regionala och internationella strategier på detta område.
3. Parterna inser att ett säkert och stabilt internet med fullständig respekt för grundläggande rättigheter och friheter är en global utmaning, och ska därför sträva efter att samarbeta på bilateral och multilateral nivå genom dialog och utbyte av expertis.
4. Parterna erkänner att användningen av rymdkommunikationssystem blir allt viktigare för att tillgodose deras socioekonomiska och miljömässiga mål samt deras mål på det internationella politikområdet. Parterna ska fortsätta att utveckla sitt samarbete i fråga om utvecklingen och användningen av rymdresurser till stöd för medborgare, företag och statliga organisationer.
5. Parterna ska sträva efter att fortsätta sitt samarbete om statistik, med särskilt fokus på att aktivt främja utbyte av bästa metoder och strategier.

ARTIKEL 16

Främjande av mångfalden av kulturyttringar, utbildning och unga samt kontakter mellan människor

1. Parterna är stolta över de långvariga kulturella, språkliga och traditionella band som har byggt broar av förståelse mellan dem. Transatlantiska förbindelser finns på alla nivåer i samhället och officiella nivåer och följderna av detta förhållande är betydande för de kanadensiska och Europeiska samhällena. Parterna ska sträva efter att uppmuntra dessa förbindelser och att hitta nya sätt att underhålla förbindelser genom personliga kontakter. Parterna ska sträva efter utbyte genom icke-statliga organisationer och tankesmedjor som sammanför ungdomar och andra ekonomiska partner och arbetsmarknadspartner för att utvidga och fördjupa dessa förbindelser och bidra till nya idéer för att lösa gemensamma problem.

2. Parterna, som erkänner de omfattande förbindelserna i fråga om högre utbildning, utbildning, sport, kultur, turism och ungdomars rörlighet som utvecklats mellan dem under årens lopp, välkomnar och uppmuntrar fortsatt lämpligt samarbete när det gäller att utvidga dessa förbindelser.

3. Parterna ska sträva efter att främja mångfalden av kulturyttringar, bland annat genom att på lämpligt sätt främja principerna och målen för Unescos konvention från 2005 om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar.

4. Parterna ska sträva efter att uppmuntra och underlätta utbyte, samarbete och dialog mellan sina kulturella institutioner och yrkesverksamma inom denna sektor på lämpligt sätt.

ARTIKEL 17

Återhämtningsförmåga efter katastrofer och katastrofhantering

För att minimera effekterna av naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människor samt för att öka samhällets och infrastrukturens återhämtningsförmåga, bekräftar parterna sitt gemensamma åtagande att främja förebyggande, beredskap, insatser och återställande åtgärder, bland annat genom lämpligt samarbete på bilateral och multilateral nivå.

AVDELNING V

RÄTTVISA, FRIHET OCH SÄKERHET

ARTIKEL 18

Rättsligt samarbete

1. I fråga om straffrättsligt samarbete ska parterna sträva efter att stärka befintligt samarbete om ömsesidig rättslig hjälp och utlämning på grundval av relevanta internationella avtal. Parterna ska också, inom ramen för sina befogenheter och behörigheter, sträva efter att stärka befintliga mekanismer och, när så är lämpligt, överväga att utveckla nya mekanismer för att underlätta det internationella samarbetet på detta område. Detta ska vid behov omfatta anslutning till och genomförande av relevanta internationella instrument samt ett närmare samarbete med Eurojust

2. Parterna ska, om så är lämpligt och inom ramen för sina respektive behörigheter, utveckla det rättsliga samarbetet på privaträttens område, särskilt när det gäller förhandlingar om, ratificering och genomförande av multilaterala konventioner om civilrättsligt samarbete, inbegripet konventionerna från Haagkonferensen för internationell privaträtt om internationellt rättsligt samarbete och internationella tvister samt skydd av barn.

ARTIKEL 19

Samarbete mot olaglig narkotika

1. Parterna ska, inom ramen för sina befogenheter och behörigheter, samarbeta för att sörja för en balanserad och integrerad hållning i narkotikafrågor. Parterna ska inrikta sina ansträngningar på följande:

- Stärka strukturerna för bekämpning av olaglig narkotika.
- Minska tillgången till, handeln med och efterfrågan på olaglig narkotika.
- Hantera de hälsomässiga och sociala följderna av missbruk av olaglig narkotika.
- Maximera effektiviteten hos strukturer som syftar till att minska avledningen av kemiska prekursorer som används för olaglig framställning av narkotika och psykotropa ämnen

2. Parterna ska samarbeta för att nå dessa mål, exempelvis, om det är möjligt, genom att samordna sina program för tekniskt bistånd och genom att uppmuntra länder som ännu inte har gjort det att ratificera och genomföra de befintliga internationella konventioner om narkotikakontroll som unionen eller medlemsstaterna och Kanada är part i. Parterna ska grunda sina åtgärder på gemensamt överenskomna principer som överensstämmer med relevanta internationella konventioner om narkotikakontroll och ta hänsyn till de övergripande målen i FN:s politiska förklaring och handlingsplan om internationellt samarbete med sikte på en integrerad och balanserad strategi för att angripa narkotikaproblemet i världen från 2009.

ARTIKEL 20

Samarbete om brottsbekämpning och kampen mot organiserad brottslighet och korruption

1. Parterna har gemensamt åtagit sig att samarbeta i fråga om att bekämpa organiserad, ekonomisk och finansiell brottslighet, korruption, förfalskning, smuggling och olagliga transaktioner genom att uppfylla sina ömsesidiga internationella förpliktelser på detta område, bland annat när det gäller ett effektivt samarbete för att återkräva tillgångar eller medel som härrör från korruptionshandlingar.
2. Parterna bekräftar sitt åtagande att utveckla samarbetet mellan brottsbekämpande myndigheter, till exempel genom ett fortsatt samarbete med Europol.
3. Dessutom ska parterna sträva efter att samarbeta i internationella forum för att främja anslutning till och genomförande av FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och dess tilläggsprotokoll som de båda är parter i.
4. Parterna ska också sträva efter att på lämpligt sätt främja genomförandet av FN:s konvention mot korruption, bland annat genom en stark översynsmekanism, med beaktande av principerna om öppenhet och deltagande från det civila samhället.

ARTIKEL 21

Penningtvätt och finansiering av terrorism

1. Parterna är medvetna om behovet av att samarbeta för att förhindra att deras finansiella system används för att tvätta vinningen av alla former av brottslig verksamhet, inbegripet narkotikahandel och korruption, samt för att bekämpa finansiering av terrorism. Samarbetet omfattar förverkande av tillgångar eller medel som härrör från brottslig verksamhet, inom ramen för parternas respektive rättsliga ramar och lagstiftningar.
2. Parterna ska utbyta relevant information på lämpligt sätt inom ramen för sina respektive rättsliga ramar och lagstiftningar och genomföra lämpliga åtgärder för att bekämpa penning-

tvätt och finansiering av terrorism, i enlighet med rekommendationerna från arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt och standarder som antagits av andra relevanta internationella organ som är verksamma inom området.

ARTIKEL 22

It-brottslighet

1. Parterna inser att it-brottslighet är ett globalt problem som kräver globala lösningar. Parterna ska därför stärka samarbetet för att förebygga och bekämpa it-brottslighet genom utbyte av information och praktiska kunskaper, i enlighet med deras respektive rättsliga ramar och lagstiftning. Parterna ska sträva efter att samarbeta, när så är lämpligt, för att ge hjälp och stöd till andra stater i utvecklingen av effektiv lagstiftning, politik och praxis för att förebygga och bekämpa it-brottslighet oavsett var den äger rum.

2. Parterna ska, på lämpligt sätt och inom ramen för sina respektive rättsliga ramar och lagstiftningar, utbyta information på olika områden, bland annat utbildning av utredare av it-brott, utredning av it-brott och digital kriminalteknik.

ARTIKEL 23

Migration, asyl och gränsförvaltning

1. Parterna bekräftar sitt åtagande att samarbeta och utbyta synpunkter inom ramen för sina respektive lagar och andra författningar på områdena migration (inbegripet laglig migration, irreguljär migration, människohandel, migration och utveckling), asyl, integration, visering och gränsförvaltning.

2. Parterna delar målet om viseringsfrihet för resor mellan unionen och Kanada för samtliga deras respektive medborgare. Parterna ska samarbeta och göra sitt yttersta för att så snart som möjligt slopa visumkravet för resor mellan sina territorier för alla medborgare med giltigt pass.

3. Parterna enas om att samarbeta för att förebygga och kontrollera irreguljär migration. För detta ändamål ska följande gälla:

a) Kanada ska återta alla sina medborgare som olagligen befinner sig på en medlemsstats territorium, på begäran av den senare och, om inte annat anges i ett särskilt avtal, utan ytterligare formaliteter.

b) Varje medlemsstat ska återta alla sina medborgare som olagligen befinner sig på Kanadas territorium, på begäran av den senare och, om inte annat anges i ett särskilt avtal, utan ytterligare formaliteter.

c) Medlemsstaterna och Kanada ska förse sina medborgare med lämpliga resehandlingar för detta ändamål.

d) Parterna ska sträva efter att inleda förhandlingar om ett särskilt avtal för att fastställa förpliktelser när det gäller återtagande, vilket också ska innefatta frågan om återtagande av medborgare från tredjeland och statslösa personer.

ARTIKEL 24

Konsulärt skydd

1. Kanada ska göra det möjligt för EU-medborgare att i Kanada få skydd av varje medlemsstats diplomatiska och konsulära myndigheter, om den medlemsstat de är medborgare i saknar en tillgänglig fast representation i Kanada.
2. Medlemsstaterna ska göra det möjligt för kanadensiska medborgare att på varje medlemsstats territorium, om Kanada saknar en tillgänglig fast representation inom den medlemsstatens territorium, få skydd av diplomatiska och konsulära myndigheter tillhörande någon annan stat som Kanada har utsett.
3. Punkterna 1 och 2 syftar till att utesluta alla krav på anmälan och godkännande som annars skulle kunna gälla för att tillåta att unionen eller kanadensiska medborgare företräds av en annan stat än den där de är medborgare.
4. Parterna ska årligen se över hur punkterna 1 och 2 fungerar administrativt.

ARTIKEL 25

Skydd av personuppgifter

1. Parterna erkänner behovet av att skydda personuppgifter och ska sträva efter att samarbeta för att främja strikta internationella standarder.
2. Parterna erkänner vikten av att skydda grundläggande rättigheter och friheter, bland annat rätten till personlig integritet när det gäller skyddet av personuppgifter. I detta syfte ska parterna åta sig att, inom ramen för sina respektive lagar och andra författningar, respektera de åtaganden som de gjort i samband med dessa rättigheter, även när de förhindrar och bekämpar terrorism och andra allvarliga brott som är av gränsöverskridande art, däribland organiserad brottslighet.
3. Parterna ska fortsätta att samarbeta inom ramen för sina respektive lagar och andra författningar på bilateral och multilateral nivå genom dialog och utbyte av expertis, beroende på vad som är lämpligt, i fråga om skydd av personuppgifter.

AVDELNING VI

POLITISK DIALOG OCH SAMRÅDSMEKANISMER

ARTIKEL 26

Politisk dialog

Parterna ska sträva efter att stärka sin dialog och sina samråd på ett effektivt och pragmatiskt sätt för att stödja sina förbindelser som ständigt utvecklas, för att utveckla sitt samarbete och för att främja sina gemensamma intressen och värderingar genom sina multilaterala engagemang.

ARTIKEL 27

Samrådsmekanismer

1. Parterna ska engagera sig i en dialog genom löpande kontakter, utbyten och samråd som omfattar följande:

- a) Toppmöten för stats- och regeringscheferna, årligen eller enligt överenskommelse mellan parterna, växelvis i unionen och i Kanada.
- b) Möten på utrikesministernivå
- c) Samråd på ministernivå om politiska frågor av ömsesidigt intresse.
- d) Samråd mellan tjänstemän på högre och lägre nivå om frågor av ömsesidigt intresse eller genomgångar och samarbete om viktigare inhemsk eller internationell utveckling.
- e) Främjande av utbyte av delegationer från Europaparlamentet och det kanadensiska parlamentet.

2. Gemensam ministerkommitté

- a) En gemensam ministerkommitté inrättas härmed.
- b) Den gemensamma ministerkommittén
 - i) ersätter den transatlantiska dialogen,
 - ii) har delat ordförandeskap mellan Kanadas utrikesminister och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik,
 - iii) har möte en gång per år, eller efter överenskommelse om omständigheterna så kräver,
 - iv) antar sin egen dagordning, sina egna regler och arbetsordning,
 - v) fattar beslut med godkännande av båda parter,
 - vi) får en årlig rapport från den gemensamma samarbetskommittén om läget i förbindelserna och gör därmed sammanhängande rekommendationer om den gemensamma samarbetskommitténs arbete, bland annat om nya områden för framtida samarbete och om lösning av tvister som uppkommit vid tillämpningen av detta avtal,
 - vii) består av representanter från parterna.

3. Gemensam samarbetskommitté

- a) Parterna ska inrätta en gemensam samarbetskommitté.

b) Parterna ska se till att den gemensamma samarbetskommittén

- i) rekommenderar prioriteringar när det gäller parternas samarbete,
- ii) följer utvecklingen av parternas strategiska förbindelser,
- iii) utbyter åsikter och lämnar förslag om frågor av gemensamt intresse,
- iv) lämnar rekommendationer för ökad effektivitet och synergieffekter mellan parterna,
- v) ser till att detta avtal fungerar väl,
- vi) lämnar en årlig rapport till den gemensamma ministerkommittén om förbindelsen som parterna ska offentliggöra, vilket sägs i punkt 2 b vi i denna artikel,
- vii) korrekt beaktar alla frågor som parterna hänskjuter till kommittén inom ramen för detta avtal,
- viii) inrättar underkommittéer som ska bistå kommittén i dess arbete; dessa underkommittéer bör dock inte överlappa organ som inrättats inom ramen för andra avtal mellan parterna,
- ix) beaktar situationer där en part anser att dess intressen har skadats eller skulle kunna påverkas negativt av beslutsprocesser inom samarbetsområden som inte regleras genom ett särskilt avtal.

c) Parterna ska se till att den gemensamma samarbetskommittén sammanträder en gång per år, växelvis i unionen och Kanada, att särskilda sammanträden i kommittén hålls på begäran av någon av parterna, att ordförandeskapet för kommittén delas mellan en högre tjänsteman från Kanada och en högre tjänsteman från unionen, och att kommittén kommer överens om sina egna kommittédirektiv, inklusive deltagarobservation.

d) Den gemensamma samarbetskommittén ska bestå av företrädare för parterna, med vederbörlig hänsyn till främjande av effektivitet och ekonomi vid fastställandet av nivåer på deltagande.

e) Parterna är överens om att den gemensamma samarbetskommittén kan begära att kommittéer och liknande organ som inrättats enligt befintliga bilaterala avtal mellan parterna lämnar regelbundna rapporter till den gemensamma samarbetskommittén om sin verksamhet som en del av en pågående, omfattande översikt av förhållandet mellan parterna.

ARTIKEL 28

Fullgörande av skyldigheter

1. I en anda av ömsesidig respekt och samarbete som kommer till uttryck i detta avtal ska parterna vidta de allmänna eller särskilda åtgärder som krävs för fullgörandet av deras skyldigheter enligt detta avtal.

2. Om några frågor eller meningsskiljaktigheter skulle uppkomma vid tillämpningen eller tolkningen av detta avtal, ska parterna stärka sina ansträngningar att samråda och samarbeta för att lösa dessa frågor inom lämpliga tidsramar och i vänskaplig anda. På begäran av endera parten ska frågor eller meningsskiljaktigheter hänskjutas till den gemensamma samarbetskommittén för ytterligare diskussion och undersökning. Parterna kan också gemensamt besluta att hänskjuta dessa frågor till särskilda underkommittéer som rapporterar till den gemensamma samarbetskommittén. Parterna ska se till att den gemensamma samarbetskommittén eller den utsedda underkommittén sammanträder inom rimlig tid för att försöka lösa eventuella meningsskiljaktigheter vid genomförandet eller tolkningen av detta avtal genom så snar kommunikation som möjligt, en grundlig undersökning av de faktiska omständigheterna, inklusive expertrådgivning och vetenskapliga belegg beroende på vad som är lämpligt, och en effektiv dialog.

3. Parterna, som bekräftar sitt starka gemensamma engagemang för mänskliga rättigheter och icke-spridning, anser att en särskilt allvarlig och väsentlig kränkning av de skyldigheter som beskrivs i artiklarna 2.1 och 3.2 kan behandlas som ett särskilt brådskande fall. Parterna anser att för att en situation ska utgöra en "särskilt allvarlig och väsentlig kränkning" av artikel 2.1, ska dess allvar och karaktär vara av exceptionellt slag såsom en statskupp eller grova brott som hotar freden, säkerheten och välbefinnandet för det internationella samfundet.

4. Om en situation som inträffar i ett tredjeland kan anses likvärdig i fråga om allvar och art med ett särskilt brådskande fall, ska parterna sträva efter att hålla brådskande samråd på begäran av endera parten för att diskutera situationen och överväga möjliga åtgärder.

5. För den osannolika och oväntade händelsen att ett särskilt brådskande fall inträffar på en parts territorium, kan endera parten vända sig till den gemensamma ministerkommittén i ärendet. Den gemensamma ministerkommittén får begära att den gemensamma samarbetskommittén ska hålla brådskande samråd inom 15 dagar. Parterna ska tillhandahålla den relevanta information och dokumentation som krävs för en noggrann genomgång och en snabb och effektiv lösning på situationen. Om den gemensamma samarbetskommittén inte kan lösa situationen, kan den hänskjuta ärendet till den gemensamma ministerkommittén för skyndsam handläggning.

6. a) I ett särskilt brådskande fall där den gemensamma ministerkommittén inte är i stånd att lösa situationen, kan endera parten besluta att tillfälligt upphäva bestämmelserna i detta avtal. I unionen krävs enhällighet för ett sådant beslut. I Kanada fattas ett sådant beslut av Kanadas regering i enlighet med landets lagar och andra författningar. En part ska utan dröjsmål informera den andra parten skriftligen om beslutet och ska tillämpa det för den minimiperiod som krävs för att lösa frågan på ett sätt som är godtagbart för parterna.

b) Parterna ska fortlöpande övervaka utvecklingen av den situation som ligger till grund för det beslutet och som kan ligga till grund för andra lämpliga åtgärder som vidtas utanför ramen för detta avtal. Den part som åberopar det tillfälliga upphävandet eller andra åtgärder ska dra tillbaka dem så snart det är befogat.

7. Dessutom erkänner parterna att en särskilt allvarlig och väsentlig kränkning av mänskliga rättigheter eller icke-spridning, enligt definitionen i punkt 3, också kan tjäna som grund för att avsluta det övergripande avtalet om ekonomi och handel mellan EU och Kanada i enlighet med artikel 30.9 i det avtalet.

8. Detta avtal ska inte påverka tolkningen eller tillämpningen av andra avtal mellan parterna. Framförallt ska inte bestämmelserna om tvistlösning i detta avtal ersätta eller på något sätt påverka bestämmelserna om tvistlösning i andra avtal mellan parterna.

AVDELNING VII

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 29

Säkerhet och röjande av information

1. Detta avtal ska inte tolkas så att det påverkar unionens, medlemsstaternas eller kanadensiska lagar och andra författningar om allmänhetens tillgång till officiella dokument.
2. Inget i detta avtal ska tolkas som en skyldighet för en part att lämna ut information om denna part anser att det strider mot dess väsentliga säkerhetsintressen att lämna ut informationen.

ARTIKEL 30

Ikraftträdande och uppsägning

1. Parterna ska meddela varandra när de har avslutat de interna förfaranden som krävs för att detta avtal ska kunna träda i kraft. Avtalet ska träda i kraft den första dagen i månaden efter dagen för det sista meddelandet.
2. Trots vad som sägs i punkt 1 ska unionen och Kanada tillämpa delar av avtalet provisoriskt, enligt den här punkten, i avvaktan på avtalets ikraftträdande och i enlighet med deras respektive tillämpliga interna förfaranden och lagstiftning.

Den provisoriska tillämpningen börjar den första dagen i den andra månaden efter den dag då unionen och Kanada till varandra anmält följande:

- a) I fråga om unionen: att de förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts, med angivande av vilka delar av detta avtal som ska tillämpas provisoriskt.
- b) I fråga om Kanada: att de förfaranden som är nödvändiga för detta ändamål har slutförts, med bekräftelse av godkännande av de delar av avtalet som ska tillämpas provisoriskt.

3. Vardera parten får säga upp avtalet genom skriftlig anmälan till den andra parten. Uppsägningen får verkan sex månader efter en sådan anmälan.

ARTIKEL 31

Ändring

Parterna får ändra detta avtal genom skriftlig överenskommelse. Ändringen träder i kraft den första dagen i månaden efter dagen för det sista meddelande genom vilket parterna till varandra anmält att alla nödvändiga interna förfaranden för ikraftträdandet av ändringarna har slutförts.

ARTIKEL 32

Meddelanden

Parterna ska överlämna alla meddelanden som görs i enlighet med artiklarna 30 och 31 till generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd och Kanadas ministerium för utrikesfrågor, handel och utveckling eller deras respektive efterträdare.

ARTIKEL 33

Territoriell tillämpning

Detta avtal ska tillämpas, å ena sidan, på de territorier där de fördrag som Europeiska unionen grundas på är tillämpliga och i enlighet med de villkor som fastställs i de fördragen, och, å andra sidan, i Kanada.

ARTIKEL 34

Definition av parterna

I detta avtal avses med parterna Europeiska unionen eller dess medlemsstater, eller Europeiska unionen och dess medlemsstater, i enlighet med deras respektive befogenheter, å ena sidan, och Kanada, å andra sidan.

Detta avtal är upprättat i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, kroatiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta avtal.